

Lk 19,1-10 Salvátor 9.2.2021

Ježíš vešel do Jericha a procházel jím. Tam byl muž jménem Zacheus, vrchní celník a veliký boháč; toužil uvidět Ježíše, aby poznal, kdo to je, ale poněvadž byl malé postavy, nemohl ho pro zástup spatřit. Běžel proto napřed a vylezl na moruš, aby ho uviděl, neboť tudy měl jít. Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: „Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě.“ On rychle slezl a s radostí jej přijal. Všichni, kdo to viděli, reptali: „On je hostem u hříšného člověka!“ Zacheus se zastavil a řekl Pánu: „Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně.“ Ježíš mu řekl: „Dnes přišlo spasení do tohoto domu; vždyť je to také syn Abrahamův. Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.“

Příběhů ze života, které ilustrují, co je zač Zacheus, potkáváme v této době a v této zemi víc než dost. Šéfcelník z Jericha ztělesňuje všechny, kdo zneužívají svého postavení k vlastnímu obohacení, dosazováním jmen nebudeme ztrácet čas.

Když slyšíme, kde se provalil korupční skandál, která parta protlačila či ohnula zákon tak, aby vyhovoval určité zájmové skupině, může se na jazyk buď drát rezignované nadávání, anebo modlitba farizea ze známého podobenství: *Bože, děkuji ti, že nejsem jako oni.* Nevydělávám na exekucích, nejsem nezřízená pijavice přisátá na obecních či státních zakázkách. To není, zvláště v dobách jako je ta naše, vůbec málo. Solidnost v práci a obživě; míra, díky níž si člověk odmítá nahrabat za každou cenu; a taky třeba vkus, díky němuž nekazím veřejné prostředí kýčovitým předváděním svého bohatství – to jsou nejen ctnosti farizeů novozákonní doby, tedy drobných živnostníků, zakládajících si na své poctivosti k bližním a čistotě před Bohem, to jsou i ctnosti, které formulovali duchovní (protestantští) otcové dnes tak kritizovaného kapitalismu. Poctivost, důvěryhodnost, nezneužívání funkcí a postů, to vše má nezanedbatelný význam pro kvalitu žita celé společnosti. To vše vytváří hřiště, na kterém se teprve může dobře uplatnit ona neviditelná ruka trhu, která tak trochu jako prozřetelnost odměňuje šikovné, poctivé a iniciativní a "trestá" méně šikovné, nepoctivce a lenochy. Když protestant (a vrchní celník ve Skotsku) Adam Smith psal v 18. století o bohatství národů a neviditelné ruce trhu, tak se na takovémto dobře farizejském hřišti pohyboval.

Vrchní celník z Jericha se pohybuje na jiném hřišti: kde bohatne ten, kdo se paktuje s mocnými a odírá bez skrupulí ty slabší. Nevěří na prozřetelnost, ale na to, že prachy vládnou světem, a každého lze koupit, jen je potřeba znát cenu. A nějakou farizejskou poctivost k bližním a čistotu ve vztahu k Bohu považuje leda za podivínské fantasmagorie. Rodiče mu dali krásné jméno, **Zacheus**, tedy "čistý" či "nevinný". V náboženství se učil *Nepokradeš* a z Tóry *Nebudete krást ani obelhávat a podvádět svého bližního* (Lv 19,11).

Maminka mu jako zbožnou moudrost opakovala "*Kdo drtí chudé, aby se obohatil, a dává bohatým, skončí v chudobě.*" (Př 22,16) Ale v Jerichu se nad jeho jménem leda ušklíbnu: Co je na Zacheovi čistého? Leda to, když říká, že nezná špinavé peníze...

Jenže i když je Zacheus velký pán a velký boháč, jeho život jako by nějak zakrněl. Co se chytil těch peněz, dělá sice kariéru, stoupá po společenském žebříčku stále výš, ale jinak zůstal značně nevyvinutý. Nerozvinula se jeho láska, přátelství. Chybí mu pokoj, opravdová radost, úcta druhých. Tohle všechno můžeme vyčíst z té zmínky, že byl prťavého vzrůstu. Obraz, který do něj Pán Bůh vložil, nedorostl skutečné výše ani hloubky. A jak už to bývá, Zacheus nezískal ani obyčejný lidský respekt. Když se do Jericha blíží Ježíš, dávají to lidi Zacheovi s chutí sežrat: Chceš k Mesiáši? Mazej dozadu. Tady tvé nakradené miliony nepomůžou. Ježíše nechej nám, obyčejným slušným lidem.

Do takového světa, do společnosti (či církve, chcete-li) s takto rozdanými kartami **ted' přichází Ježíš**. A kdo tu pocítí sílu jeho příchodu? Koho navštíví? Komu zazní *Dnes přišlo spasení?*... – Zacheovi. *Dnes musím zůstat s tebou.* Dnes se ti narodil spasitel. Dnes jdu k tobě, a poznáš, co to je skutečně štědrý večer. Takto Ježíš vzdává slávu Bohu na výsostech, a zemi obdarovává pokojem. Takto otvírá ráj a zpřítomňuje lidem Boží zalíbení – když si dnes v Jerichu vybral Zachea.

Když to Ježíš říká, stojí pod stromem. Nahoře v listí je ukrytý Zacheus (jak Adam v ráji), dole stojí Ježíš. Ale on takhle mezi námi stojí vlastně už od chvíle, kdy zaznělo "dnes se vám narodil Spasitel". Na místě nejnižším, nejpoprvorovanějším – nejdřív ve žlabu pro dobytek, nakonec na kříži. Nevstoupil mezi lidi jako božský Augustus, za jehož vlády se narodil, ani jako karatel, který se zdviženým prstem kritizuje jejich nectnosti, ani jako vychovatel s rákoskou mezi žactvo ustrašeně se choulící ve strachu před trestem. Přišel jako ten, který ztělesňuje riziko lásky, riziko spásy, neboť spása ho staví ještě níž než hříšníky. *Sestup sem ke mně*, slyší Zacheus, dnes se ti narodil Spasitel. Spasitel, který přišel, aby hledal, co už zahynulo. Spasitel, který přišel, aby zachraňoval, právě i ty, které poctiví lidi odepsali jako nenapravitelně zkorumpované, jako týpky nenapravitelně zpotvořeného lidství.

Co na to zástupy těch slušných, zbožných a poctivých? Začnou volat *sláva Bohu na výsostech*? Díky, že dnes jsi udělal Zacheovi takové krásné vánoce? Zástupy si vzpomněly na jinou písničku: *Blahoslavený ten muž... který na stolici posměvačů nesedá a na cestě hříšných nestojí.* (Ž 1) Takhle se to zamlada učili, Ježíš, Zacheus i zástupy. A všichni vědí, že Zacheus se rozhodl pro cestu svévolníků. Jeho kariéra je výsměchem poctivosti a poslušnosti příkázání. **A tomuto muži jde Ježíš zvěstovat spásu?** U něj doma chce tvořit společenství večere Páně? *Je hostem u muže hříšného...*, reptají zástupy. **Jak na to Ježíš odpoví?** Odpověděl Zacheus. Zastavil se, a

to zastavení zároveň signalizuje jeho **obrácení**. Ten zvláštní, zdlouhavý, velice nesnadný proces, kdy opouštíš zaběhaný způsob života – a otevíráš se tomu, co ti nabídl spasitel.

Salvátor.

Polovinu svého majetku, dávám Pane, chudým, a jestliže jsem koho oč obral, navracuji to čtvernásob. Hele Zachea!

Jak pracuje s nabídnutou šancí! Jeho zakrslé lidství začalo růst, a on v těch, kteří mu doposud byli dobří, jen aby na nich bohatl, najednou vidí bližní. **Tak v jeho životě pracuje spása**. Neboť obrácení a pokání podle evangelia není žádná opilecká sebelítost, jako když se v ruských románech mafiáni zpíjí vodkou, vyznávají, jaké jsou zavrženíhodné bestie, dožadují se ponižujících trestů, a druhého dne jedou v navyklých kolejkách dál. Spása, to je síla proměňující celý život. A zejména vztah k těm, kteří byli mou zakrslou lidskostí poškozeni, ožebračeni, zraněni, odstaveni.

Když evangelista vypráví příběh této spásy, zve k víře:

Večeře u Zachea není odbočka, výjimka. Je bytostnou součástí příběhu, který ztělesňuje, co je to spása. K večeři tohoto spasitele jsme zváni, k večeři Spasitele, který přišel, aby zachránil, co bylo zahynulo. Zmrzačené a zakrslé lidské životy, znetvořené panstvím peněz, uvězněné uprostřed předsudků svého okolí. Ale taky lidské životy, uvězněné v kleci onoho hluboce zakořeněného pocitu, že s něčím takovým, jako je "případ Zacheus", nic nenaděláš... Tahle spása je k vidění u Ježíše.

A tahle spása je s námi vždycky znova **dnes**. Ať posloucháme evangelium, nebo sedíme v kukaních svých životů, každodenních strastí, pocitů, že s tím nic nenaděláš...

Tenhle spasitel chce s námi dnes zůstat, svojí spásu obdarovat, jak máme konec konců poznat i podle toho, že i s námi dnes chce večeřet. Amen.

Vždy znova nás udiví, kudy vede tvoje cesta spásy, Pane. Děkujeme, že nám dáváš potkat její sílu, její směr a její nečekanou blízkost. Svým evangeliem inspiruj, abychom ji každému přáli. Amen.

Lk 19,1-10 Salvátor 9.2.2021

Píseň: NEZ 250

In: Kdo vystoupí na horu Hospodinovu? Kdo stane na místě jeho svatosti? Ten, kdo má nevinné ruce a čisté srdce, kdo se neoddává marnostem a nepřisáhá falešně. Ten přijme požehnání od Hospodina a spravedlnost od Boha, své spásy. Takové je pokolení těch, kdo hledají Boha, kdo hledají tvou tvář, Bože Jákobův. Amen (Ž 24,3nn)

Píseň NEZ 249

Modlitba

Oslavujeme tvé jméno, Pane. Vždyť ty sám jsi zjevil jeho svatost. Nezůstal jsi Bohem na výsosti, ale stal ses Bohem v hlubinách lidské bídy a ponížení. V příběhu poníženého Ježíše tě potkáváme jako jednoho z nás. Smíme tě vítat a přijímat jako bratra a přítele. Smíme vědět, že ti nic lidského není cizí. A především, že nejsme sami na osamělost ani na chlad hříchu a smrti. Ježíšův mesiášský příběh ukazuje, že nás nalézáš, i když my se ztrácíme tobě i sobě navzájem. Bud' s námi svým Duchem, ať se evangelium stane inspirací pro dny sváteční i všední. Ať očekáváme stvořitelskou sílu tvé lásky i tam, kde bychom jinak nad sebou či nad druhými zlomili hůl. Obnov naši důvěru, že to se záchranou člověka i světa myslíš doopravdy. Smiluj se nad námi. Amen.

Píseň NEZ 266 Kyrie

1. čtení Lk 5,27-32

Píseň NEZ 356

kázání

Píseň NEZ 364

CONFITEOR:

Pokořme se před svatým Bohem a v tichosti srdcí myslíme na své viny: Vyznáváme, náš Pane, že jsme tě zapomněli vítat a očekávat uprostřed svých dní. Nepočítáme s tím, že konáš svou spásu. Vypočítavě se staráme sami o sebe a samospravedlivě odsuzujeme druhé, co se nám nezdají. A pak je náš život plný provinění vůči tobě i bližním, a zároveň ho ovládá beznaděje a strach. *Vyznejme své viny, vy i já, společným VYZNÁVÁME „...“*

Ty nás však, Pane, nenecháváš být. I k nám přichází Ježíš jako Spasitel. A jeho příběh zřetelně dosvědčuje, že už se nemusíme bát tebe, ani o sebe. K dílu spásy tvého Syna se i nyní upínáme. *BaŠ, vyznejme svou důvěru hlasitým, vy i já, společným VĚŘÍME „...“*

Protože nám JK daroval skutečné vysvobození a smíření, smíme se i my smířit se svými nepřáteli, odpouštět těm, kdo nám ublížili a mít naději pro ty, pro něž jsme ji ztratili.

Přiznejme se k tomu, vy i já, hlasitým PRO LÁSKU KRISTOVU ODPOUŠTÍME „...“

Slovo milosti Iz 54,10:

I kdyby ustoupily hory a pohnuly se pahorky, moje milosrdenství od tebe neustoupí a smlouva mého pokoje se nepohne, praví Hospodin, tvůj slitovník.

Pozdravení pokoje

PREFACE

Tobě, Otče JežíšeKa, Bože A+I+J vzdáváme dík. Tvůj Ježíš přichází a obnovuje naše lidství. Vysvobozuje ze zajetí vším, co nás drží v poddanství sobectví, sebezahleděnosti, viny i samospravedlnosti. Splnil sliby, dané praotcům a prorokům a otevřel cestu ke tvému království. Proto se všemi nebeskými zástupy zpíváme píseň o tvé chvále a voláme: SVATÝ, SVATÝ, SVATÝ JE HOSPODIN ZÁSTUPŮ. PLNÁ JSOU NEBESA I ZEMĚ SLÁVY JEHO. POŽEHANÝ, KTERÝ PŘICHÁZÍ VE JMÉNU PÁNĚ. HOSANA NA VÝSOSTECH.

USTANOVENÍ – podle Lk

A když přišel čas, posadil se za stůl, a dvanácte apoštolů

s ním... A vzav chléb – a díky činiv – lámal – a dal jim, řka: TO JEST TĚLO MÉ, KTERÉ SE ZA VÁS DÁVÁ. To číňte na mou památku. Takž i KALICH – když bylo po večeři – řka: TENTO KALICH JE TA NOVÁ SMLOUVA V MÉ KRVÍ, KTERÁŽ SE ZA VÁS VYLÉVÁ.

EPIKLEZE:

Rozpomeň se na nás, náš Pane, ve svém království. Podle svého zaslíbení nás navštiv svatým Duchem, aby naše radost z tvého vykoupění byla pravdivá a naděje tvého království uprostřed nás i v celém světě rostla a sílila. Ve tvém jménu prosíme:

OTČE NÁŠ...

POZVÁNÍ Zj 3,20

Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou. Tuto blízkost spásy pojdme teď při VP slavít. Zváni jsou bez rozdílu církevní příslušnosti všichni, kdo tuto spásu potřebují přijímat a jsou ochotni ji s druhými sdílet.

Kalíšky + písně

Vysluhování – NEZ 729 + 734 solo + 729

PROPOUŠTĚNÍ:

1. Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co už zahynulo. *Jděte v pokoji*

MODLITBA

Tobě Pane dobrořečíme za chléb připomínající seberozdávající lásku Kristovu. Tobě dobrořečíme i za víno z kalicha odpuštění a naděje. Otevřels' nám s novou silou výhled k tvému království. Znovu jsme byli utvrzeni v důvěře, že jsi při díle, že i při nás konáš svoje dílo a jednou nás přivítáš v cíli. Bože, přijmi náš dík a chválu, že nás neopouštíš a my směli zakusit blízkost tvého království. AMEN.

Ohlášení

Přímluvy

Ježíši Kriste, přišel jsi jako Spasitel. V této důvěře ti předkládáme svoje prosby: Přišel jsi do tohoto světa mezi ty nejchudší. Připomínej nám to tváří v tvář všem chudým a nuzným, bezdomovcům, vyháněným a přezíraným. Prosíme o odvahu zastat se ukřivděných a stát nablízku trpícím. Jako dárce nebeské záchrany tě ohlašovaly nebeské zástupy. Nedopusť, aby se nám uprostřed našich starostí a povinností ztrácela síla spásy. A když bude třeba, bud' s námi jako písnička na cestu všedním dnem.

Pane, ty jsi přišel, aby ses nám stal bratrem. Prosíme za lidi osamělé. Za službu diakonie. Za pacienty v ústavech pro přestárlé, za lidi s postižením, za dlouhodobě nemocné, Pane, ty jsi přišel jako svědek Bí věrnosti. Prosíme za všechny, kdo selhali, kdo se k hodnotám evangelia obrátili zády, za ty kterým se víra změnila v bezmyšlenkovitý zvyk.

Pane, ty jsi přišel jako dárce pokoje a vysvobození. Prosíme za lidi držené v čínských táborech nucených prací. Za ty, kdo jsou ohroženi konfliktem na rusko-ukrajinských hranicích. Za ty, které svírá strach z budoucnosti i ze smrti.

Lidi a problémy, osobně nám ležící na srdci, předkládáme teď v tiché modlitbě: „...“ Pane smiluj se. Amen

Poslání PŘ 22,16 (+ Ef 3,16-19)

Kdo utiskuje nuzného, aby mu přibýlo, nebo kdo dává bohatému, bude mít nedostatek.

Požehnání (J 10,9)

Já jsem dveře. Kdo vejde skrze mne, bude spasen, bude vcházet i vycházet a nalezne pastvu. Amen

Píseň NEZ 286,5-7